



BUSINESS STRATEGY

EDUKACJA – MOJA PASJA

NEWSLETTER DLA NAUCZYCIELI
NR 2/2017/2018



Kolejne miesiące roku szkolnego już za nami. Duże zmiany, które zaszły w naszej szkole, powoli stają się codziennością. To, co jeszcze niedawno wydawało się wręcz niemożliwe, stopniowo robi się zupełnie naturalne.

Oczywiście przed nami jeszcze sporo pracy i jeszcze więcej wyzwań, wierzymy jednak, że wspólnie podołamy wszystkiemu!

Szukając możliwie najlepszych i najskuteczniejszych metod pracy z uczniami, proponujemy zapoznać się z najnowszym numerem naszego newslettera. Tym razem jest on w całości poświęcony schematowi idealnej lekcji. Gwarantujemy, że nie jest to tylko model teoretyczny. Takie lekcje naprawdę da się prowadzić!

Przyjemnej lektury!

DYREKCJA

IDEALNA LEKCJA, CZYLI CUDA NAPRAWDĘ SIĘ ZDARZAJĄ

Niedawno miałyśmy przyjemność uczestniczyć w niezwyklej lekcji, poprowadzonej przez specjalistkę w dziedzinie edukacji – p. Marzenę Siejewicz. (Już niedługo będziemy ją gościli w naszej szkole, bowiem poprowadzi dla nas rady szkoleniowe). Tajemnicą jej sukcesu jest to, że podczas swoich zajęć (takich zwykłych, 45-minutowych) potrafi naprawdę (!) zawrzeć wszystkie poniższe elementy. Nie będziemy ukrywać, że naszym celem jest dążenie do doskonałości, dlatego podczas tzw. hospitacji będziemy sprawdzały, na ile udaje Wam się osiągnąć stan perfekcji. Ale do rzeczy.

ELEMENTY IDEALNEJ LEKCJI:

- 1 Cele lekcji (max.3).
- 2 Kryteria sukcesu (nacobezu).
- 3 Metody aktywizujące.
- 4 Formy pracy.
- 5 Środki dydaktyczne.
- 6 TIK.
- 7 Zadania (5 zad. x 5 minut).
- 8 Informacja zwrotna.
- 9 Jak się tego nauczyć?
- 10 Podsumowanie.
- 11 Indywidualizacja nauczania.
- 12 Atmosfera sprzyjająca uczeniu się.



1 CELE LEKCJI

5 MINUT

- Absolutne wymaganie MEN

Przykładowe cele:

Potrafię (Potrafimy) stworzyć plan wydarzeń.

Nauczę się...

Zrozumiem...

Wskażę przyczyny...

Zastosuję w praktyce...

Rozwiążę...



- mogą zostać podane przez nauczyciela lub wypracowane przez uczniów (np. na podstawie poprzednich zajęć).
- sformułowane w 1 osobie liczby pojedynczej lub mnogiej, np. potrafię / zrozumiemy,
- nie może ich być zbyt dużo (max. 3), bo mniej znaczy lepiej,
- na lekcji wielokrotnie się do nich wraca, a na koniec następuje ich podsumowanie,
- muszą być zrozumiałe, konkretne i “przejęte” przez uczniów (np. poprzez parafrazę), a nie tylko podane przez nauczyciela,
- powinny być ciekawe (np. poprzez jakąś mniej lub bardziej prawdziwą historię z życia wziętą lub stworzenie wyzwania),
- uczniowie potrafią wskazać ich użyteczność (w myśl zasady “po co mi to?”),
- wskazują umiejętności, które powinni nabyć uczniowie,
- spójne z podstawą programową,
- cele w pierwszej kolejności nauczyciel formułuje dla ucznia, w drugiej dla siebie.
- po ich ustaleniu powinna nastąpić STOP KLATKA, czyli moment przerwy, chwila na samodzielne zrozumienie głównych założeń, aktywność ucznia z celem (np. poprzez powiązanie z dotychczasową wiedzą).

2

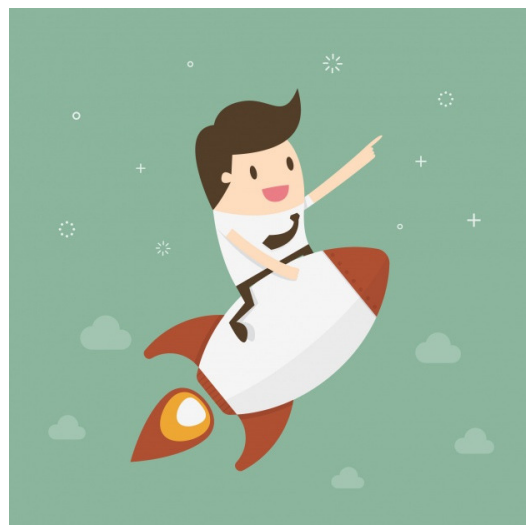
KRYTERIA SUKCESU (NACOBEMU) 5 MINUT

- Absolutne wymaganie MEN

Przykład

Po lekcji:

1. podam 3 przyczyny i skutki wojny,
2. wymienię 5 etapów wojny,
3. wskażę na mapie...
4. podam 3 argumenty za wielkością Aleksandra Macedońskiego i 3 krytyczne oceny (= umiejętności)



To inaczej szczegółowe kryteria oceniania, czyli oczekiwania nauczyciela wobec ucznia po zrealizowanej lekcji.

Różnią się od celów tym, że cel wskazuje kierunek, a kryteria pokazują drogę do jego osiągnięcia. Są one potrzebne na każdym etapie uczenia się - do lekcji, jak i do wykonywanych zadań.

Najlepiej na zakończenie lekcji wspólnie z uczniami stworzyć kryteria sukcesu. Dzięki nim uczeń wie, co nauczyciel będzie oceniał w jego pracy.

Wskaźniki dobrze sformułowanych kryteriów sukcesu:

- zrozumiałe dla uczniów,
- szczegółowe i konkretne dzięki zastosowaniu wskaźników ilościowych (np. wskażę 3 przyczyny wybuchu powstania listopadowego),
- spójne z podstawą programową (uwaga na drobne zmiany!),
- odwołują się nie tylko do wiedzy, ale także umiejętności,
- w czasie lekcji kilkakrotnie się do nich wraca, szczególnie w podsumowaniu zajęć, pracy domowej, następnych zajęciach i sprawdzianach.

W programach nauczania są CELE.

cel - jest ogólny

kryteria - szczegółowe

Przed i po przerobieniu każdego działu jasno określ, co jest w nim najważniejsze, co na pewno każdy uczeń powinien umieć.

3 METODY AKTYWIZUJĄCE

UCZY SIĘ TEN, KTO JEST AKTYWNY,
dlatego nauczyciel musi stwarzać sytuacje,
które zachęcą uczniów do działania
(np. poprzez wskazanie użyteczności nowej wiedzy i
udowodnienie, że każdy może osiągnąć sukces).

Najczęściej wybierane metody aktywne:

- praca w grupie (najlepiej w dwójkach, jeżeli ich liczebność jest większa, należy nadać każdemu rolę - zadanie),
- odgrywanie ról,
- symulacje,
- studium przypadku,
- dyskusje, debaty “za i przeciw”
- rozwiązywanie problemów,
- burza mózgów,
- analizy dokumentów źródłowych,
- analiza przypadku,
- metaplan,
- drzewko decyzyjne,
- analiza SWOT,
- gry i zabawy edukacyjne,
- praca w terenie,
- teczki (portfolio),
- metody audiowizualne.





5

**Przedmioty, materiały dydaktyczne, które urozmaicają lekcje,
jednocześnie pomagają w nauczaniu.**

Dzielimy je na wzrokowe, słuchowe, audiowizualne, wzrokowo-słuchowe, częściowo automatyzujące proces uczenia i nauczania, np.

podręczniki,
modele,
tablice,
schematy,
plansze edukacyjne,
komputery,
tablice multimedialne,
Internet,
gry planszowe,





TIK

TECHNOLOGIE INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNE

Jak nie pogubić się w oceanie narzędzi i aplikacji dostępnych w Internecie?
Proponujemy skorzystać ze strony:

<http://narzedziaetwinning.blogspot.com/>

Znajdziecie na niej kilkadziesiąt naprawdę cennych adresów, dzięki którym stworzycie quizy, gry, ankiety, napisy na zdjęciach, ramki, puzzle, komiksy, plakaty, galerie, filmy, prezentacje i wiele innych.

To prawdziwa kopalnia pomysłów!

NARZĘDZIA I APLIKACJE INTERNETOWE

Mój eTwinning

Zapraszam eTwinerów oraz wszystkich zainteresowanych wykorzystaniem TIK w pracy, nauce i zabawie.

Na tej stronie gromadzę ciekawe i przydatne darmowe programy oraz pokazuję przykłady ich wykorzystania. Najczęściej wykorzystuję aplikacje działające online, które nie wymagają montowania na komputerze.

Prezentacje on-line

- AuthorSTREAM
- Emaze
- Google Slides
- Haiku Deck
- PowToon
- PowerShow
- Prezi

Web 2.0

Pokazy zdjęć, filmy, galerie

- Strona główna
- Animoto
- Closr.it
- Comslider
- Dermandar
- Imgur
- Kizoa
- Locr
- Loupe
- Magisto
- Mixbook
- Photobucket
- PhotoPeach
- PhotoSnack
- PictureTrail
- PowToon

7

ZADANIA DLA UCZNIÓW

Absolutne wymaganie MEN

5 zadań x 5 minut = 25 minut

To „serce lekcji”.

Muszą być zgodne z kryteriami sukcesu.

Muszą aktywizować uczniów.

W czasie jednych zajęć (o ile nie jest to lekcja wprowadzająca dane zagadnienie) uczniowie powinni rozwiązać 5 różnych zadań, które powinny łączyć się z kryteriami i celami.

Należy wybierać zadania, zwracać uwagę na ich budowę i jakość.

Uczniowie muszą wiedzieć, że w razie wątpliwości czy problemów zawsze mogą zapytać lub poprosić nauczyciela o pomoc.



8

INFORMACJA ZWROTNA

5 MINUT

Stanowi najważniejszą część oceniania kształtującego.

Składa się z 4 elementów:

- co z kryteriów sukcesu zostało osiągnięte,
- co wymaga poprawy,
- wskazówki, co należy poprawić,
- wskazówki, jak uczeń może dalej się uczyć.

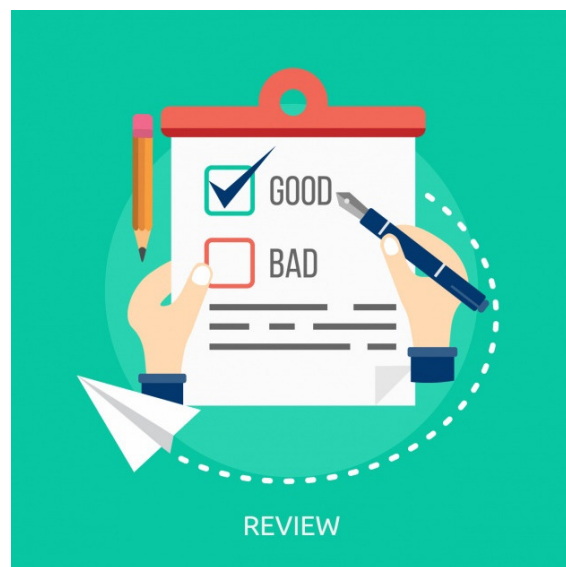
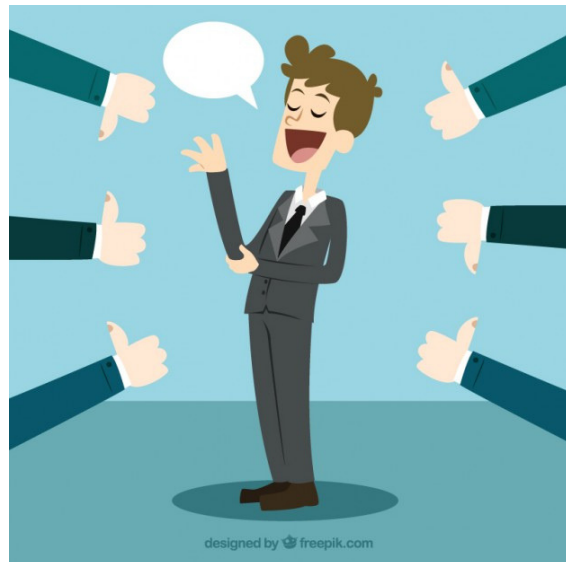
Dzięki tej informacji możemy dać ocenę kształtującą, która informuje tylko o poziomie, jaki uczeń osiągnął. Jest czymś innym niż ocena sumująca - mierząca stopień osiągnięcia efektów nauczania.

Musi być powiązana z kryteriami sukcesu.

Dobrze, jeśli uczniowie też są angażowani w proces określania poprawności wykonania poszczególnych zadań.

Możliwe warianty: uczeń – uczeń, uczeń – nauczyciel, samoocena.

Uczniowie powinni uczyć się na swoich błędach - w końcu nikt z nas od razu nie nauczył się wszystkiego.



9

JAK SIĘ TEGO NAUCZYĆ

Absolutne wymaganie MEN



Nauczyciel ma obowiązek pokazać uczniom metody, które pomogą im w zapamiętaniu danego materiału.

Proces uczenia się musi zajść w szkole!

Zawsze trzeba zaczynać od łatwych zagadnień i jednocześnie pamiętać, by nie dawać do domu zadań z gwiazdką!

Lekcja nie może mieć formy wykładu połączonego z dyktowaniem notatki.

Trzeba odwoływać się do wcześniejszej wiedzy uczniów.

Co więcej – trzeba udowodnić, że warto się tego nauczyć.

Systematyczne powtarzanie sprzyja zapamiętywaniu – powtarzaj z uczniami materiał, zwracaj ich uwagę na treści ważne i drugorzędne, pokaż im różne techniki zapamiętywania, niech wybiorą te, które dla nich są najbardziej skuteczne.

10

PODSUMOWANIE LEKCJI

Jeśli nie podsumujemy lekcji, to tak jakbyśmy po 45 minutach pracy nad dokumentem nie zastosowali komendy ZAPISZ.

5 MINUT

Dla całego procesu dydaktycznego najistotniejsze jest podsumowanie celów. Pozwala odpowiedzieć nauczycielowi na pytania dotyczące jego oddziaływania na uczniów oraz ocenić skuteczność zastosowanych metod i technik.

Można wykorzystać różne techniki:

- światła (zielony - cel został zrealizowany, żółty - częściowo, czerwony - nie został),

- zdania podsumowujące:

Dziś nauczyłem się...

Nie rozumiem jeszcze, dlaczego...

- kostki dydaktyczne z pytaniami dot. celu

- ankiety.

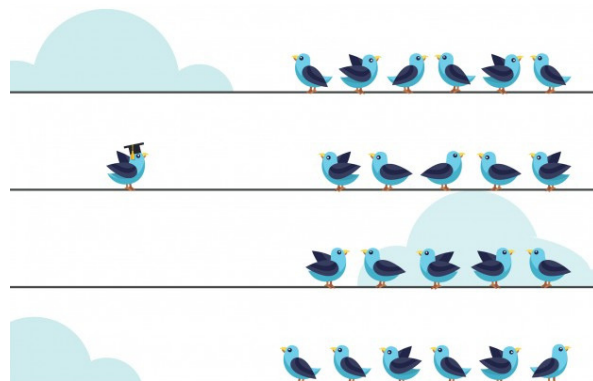


11

INDYWIDUALIZACJA NAUCZANIA

Uczniowie chcą i potrzebują:

- samodzielnie odkrywać wiedzę,
- twórczo wyrażać siebie,
- dyskutować, kwestionować,
- pytać i dziwić się,
- analizować,
- doświadczać i eksperymentować,
- stawiać hipotezy i wyciągać wnioski...



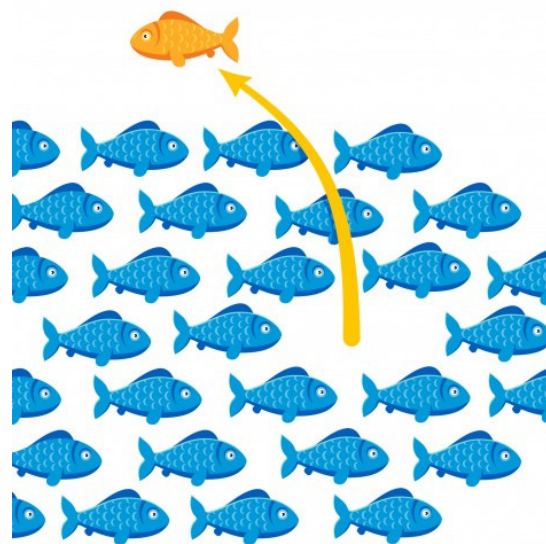
Dlatego:

- stosuj różne formy prac klasowych, uwzględniając trudności ucznia – pozwalaj uczniom zaliczać materiał ustnie, jeśli preferują tę formę wypowiedzi,
- stosuj różne formy sprawdzianów, np. testy zdań niedokończonych, uzupełnianie luk, testy wyboru, twórcze pisanie, pracę z tekstem źródłowym,
- nie koncentruj się nadmiernie na bardzo szczegółowej wiedzy, sprawdzaj również umiejętności ucznia, w konstrukcji poleceń używaj zwrotów:
- Sprawdź, czy... , Uruchom ..., Przekonaj nas, że..., Udowodnij, że ..., Zastosuj ..., Porównaj ..., Dokonaj oceny...
- na lekcjach jak najczęściej pozwalaj uczniom pracować w grupach i realizować różne projekty, doceniaj wartość pracy zespołowej – pracuj w zespołach i pozwalaj uczniom uczyć się od siebie nawzajem – praca zespołowa jest katalizatorem kreatywności,

11

INDYWIDUALIZACJA NAUCZANIA

- planuj różne rodzaje prac domowych do tego samego tematu – pozostaw uczniom wybór
- duże klasówki pozwalaj zaliczać etapami – niektórym uczniom łatwiej jest uczyć się fragmentami – pozwól im na to,
- na lekcjach i w pracach domowych stosuj ćwiczenia praktyczne, działaniowe,
- pozwalaj uczniom doświadczać, dziwić się, odkrywać wiedzę i popełniać błędy bez konsekwencji oceny,
- określaj wspólnie z uczniami cele – te bliższe i dalsze, pomóż im planować naukę,
- szukaj czasu dla kreatywności, stymuluj kreatywność swoją i uczniów – zastosuj np. „5 - 10 minut dla kreatywności na każdej lekcji”,
- stosuj proste instrukcje:
Przyjrzyj się... / Zaobserwuj... / Podaj ... /
Sporządź ... Wymyśl ... / Wybierz ... /
Przeprowadź ... / Stwórz... Zamień ... /
Opracuj ... / Przeanalizuj ... / Sprawdź, czy ...
/ Potwierdź / Zweryfikuj ...



12

ATMOSFERA SPRZYJAJĄCA UCZENIU SIĘ

Trzeba dbać o wzajemne relacje.

Nauczyciel zmienia swoją rolę z mistrza na bycie pomocnikiem i doradcą.

To my stawiamy im wyzwania na miarę ich możliwości, dajemy im poczuć smak sukcesu, ale także przygotowujemy do porażek, rywalizacji.

Uczeń nie może bać się pytać czy obawiać się popełnienia błędu.

Nauczyciel musi poruszać się po sali i dbać o to, by każdy uczeń był aktywny.



PODSUMOWANIE

Współczesny świat potrzebuje ludzi, którzy posiadają nie tylko wiedzę, ale i konkretne umiejętności.

Podany model dotyczy każdego etapu edukacji.

To klasa ma wpływ na dobór metod, a nie temat zajęć, choć oczywiście jest on istotny.

Warto sprawdzić, ilu uczniów w danej klasie to kinestetycy, wzrokowcy, słuchowcy i wdrażać takie metody, które będą aktywizowały poszczególne grupy.

MÓZG JEST STWORZONY DO UCZENIA SIĘ!

Wszystkim nam zależy na tym, by nauczyciele jak najlepiej prowadzili swoje zajęcia, a uczniowie możliwie najskuteczniej przyswajali nową wiedzę i umiejętności.

Na początku wszystko wydaje się niemożliwe, a przynajmniej bardzo trudne. A potem ktoś to robi...

METODNIK*



Metodnik ® to pomoc w nauczaniu, wspomagająca stosowanie oceniania kształtującego. Może być wykorzystywana na każdym poziomie nauczania i na każdym przedmiocie.

Metodnik zawiera w sobie kilka technik:

1. ŚWIAŁŁA – TRZY KARTKI W KOLORACH: ZIEŁONYM, ŻÓŁTYM I CZERWONYM

Uczniowie wystawiają odpowiedni kolor w celu samooceny i poinformowania nauczyciela:

- zielony – daję sobie świetnie radę, wszystko rozumiem
- żółty – mam pewne wątpliwości
- czerwony – nic nie rozumiem, proszę o pomoc

Najlepiej, gdy Metodnik stoi podczas lekcji na ławce każdego ucznia, a uczniowie stale informują nauczyciela o stopniu opanowania tematu. Jeśli nauczyciel poleca uczniom dokonanie samooceny przy pomocy świateł, to może wykorzystać uzyskana informacje do wzajemnego nauczania. Może poprosić, aby uczniowie „zieloni” wytłumaczyli „żółtym” ich wątpliwości, zaś „czerwonym” sam może wytłumaczyć wszystko jeszcze raz. Innym wariantem tej techniki jest używanie tylko dwóch świateł: zielonego i czerwonego w celu wyrażenia zgody lub jej braku. Dzięki technice świateł nauczyciel może mieć ciągłą i pełną kontrolę nad procesem nauczania, a uczniowie mogą w dowolnym momencie sygnalizować potrzebę pomocy.

METODNIK

2. KARTY: A, B, C, D

Nauczyciel zadaje uczniom pytanie z możliwością czterech (lub trzech) różnych odpowiedzi. Uczniowie po zastanowieniu się (najlepiej w parach) decydują, którą odpowiedź wybierają. Ważniejsze od decyzji wyboru jest konieczność uzasadnienia go i przedstawienia tego uzasadnienia innym uczniom. Dzięki tej technice uczniowie uczą się pracować w parach, podejmować i uzasadniać własne decyzje. Wymaga ona również od wszystkich uczniów zaangażowanie się w tematykę lekcji.

3. Białe TABLICE

Nauczyciel zadaje pytanie, a uczniowie piszą odpowiedź ścieralnym flamastrem na białej tablicy. Podnoszą swoją tablicę i nauczyciel ma obraz odpowiedzi całej klasy. Metoda zmusza każdego ucznia do udzielenia odpowiedzi, a nauczyciel widzi odpowiedzi całej klasy.

4. PATYCZKI

Na początku lekcji uczniowie oddają nauczycielowi patyczki ze swoimi imionami. Nauczyciel po zadaniu pytania losuje patyczek z imieniem ucznia, który ma odpowiedzieć na pytanie. Szczególnie jest to korzystna technika przy zadawaniu pytań wymagających przemyślenia oraz gdy nauczyciel umożliwia uczniom na zastanowienie się nad odpowiedzią w parach. Wtedy udzielać odpowiedzi może jedna osoba z pary reprezentując dwójkę. Technika ta zapewnia różnorodność wyboru osób i mobilizuje każdego ucznia do poszukiwania odpowiedzi.

5. ZAKAZ PODNOSZENIA RĄK

Jest to karta przypominająca uczniom i nauczycielowi o umowie – niezgłaszania się do odpowiedzi przez podnoszenie ręki. Dzięki niej oraz zastosowaniu patyczków wszyscy uczniowie mobilizują się do poszukiwania odpowiedzi na pytanie nauczyciela. Bez tej umowy nauczyciel najczęściej pyta osoby, które same zgłaszają się do odpowiedzi. Karta pozwala bezgłośnie przypomnieć uczniom o wprowadzonej zasadzie.

METODNIK

6. WYJŚCIÓWKI

Na końcu Metodnika znajdują się kartki nazwane „wyjściówkami”. Stanowią one pomoc w zebraniu opinii uczniów na różne tematy, a w szczególności na temat tego, co wynieśli z lekcji. Zamieszone są też propozycje pytań, które może nauczyciel skierować do uczniów w celu uzyskania od nich wskazówek, jak powinien uczniów dalej nauczać:

Co było dla mnie na tej lekcji najważniejsze?

- Co było zrozumiałe, a co nie?
- Jakie chciałbym/chciałabym zadać pytanie na ten temat?
- Czego chciałbym/chciałabym jeszcze nauczyć się na ten temat?
- Jaki powinien być nasz następny krok?
- Co mnie zaskoczyło?
- Co było dla mnie niejasne?
- Co mi pomagało mi się uczyć, a co przeszkadzało?
- Co chciałbym/chciałabym

Rekomendujemy zapoznanie uczniów z nowymi technikami przed rozpoczęciem pracy z Metodnikiem. Dobrze, aby uczniowie zdawali sobie sprawę i rozumieli, że nowe techniki mogą pomóc im w nauce. Najlepiej zachęcić uczniów do samodzielnej refleksji – dlatego nauczyciel proponuje taką formę działania, co dzięki temu zyskuje klasa i każdy z nich. Może się zdarzyć, że uczniowie wskażą nam inne możliwe zastosowania świeateł czy patyczków. Dzięki rozmowie, w której mogą przedstawić swoje zdanie, czują się współodpowiedzialni za zmiany i chętniej w nich uczestniczą.